

FINANCIERING GEMEENTELIJKE WATERTAKEN

*Gert Dekker en Jacco Slomp**

■ Gemeenten spelen een belangrijke rol in het stedelijk waterbeheer. Zij zijn geen waterbeheerder, zoals de waterschappen en Rijkswaterstaat, maar hebben wel specifieke watertaken op het gebied van huishoudelijk en bedrijfsmatig afvalwater, hemelwater en grondwater. In de Wet Milieubeheer is de gemeentelijke zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater vastgelegd en sinds de inwerkingtreding van de Wet Gemeentelijke Watertaken (2008) zijn in de Waterwet de gemeentelijke zorgplichten voor het inzamelen en verwerken van afvloeiend hemelwater en voor grondwater(maatregelen) opgenomen. De gemeenten bekostigen de gemeentelijke watertaken via de in de Gemeentewet geregelde rioolheffing. Dit artikel beschrijft allereerst de huidige financiering van de gemeentelijke watertaken. Hierbij komt achtereenvolgens de rioolheffing, kostentoerekening en de relatie met de gemeentefinanciën aan de orde. Vervolgens kijken wij terug naar de ontwikkeling in de afgelopen jaren die hebben geleid tot de huidige situatie. Wij sluiten het artikel af met een aantal actuele ontwikkelingen die raken aan de rioolheffing.

De huidige financiering van de gemeentelijke watertaken

GEMEENTELIJKE RIOOLHEFFING

De opbrengsten van de rioolheffing mag de gemeente alleen besteden aan de gemeentelijke watertaken. Een splitsing in een afvalwaterheffing en regen-/grondwaterheffing mag, maar hoeft niet. De rioolheffing wordt voldaan door zakelijk gerechtigden (doorgaans eigenaren gebouwen) of gebruikers van de riolering en bracht in 2014 in totaal ongeveer € 1,49 miljard op van huishoudens en bedrijven.

Gemeenten hebben de eerste aanleg van riolering bij de aanleg van wijken meestal betaald uit de gronduitgifte. Bij rioolvervanging komen de vervangingsinvesteringen en/of de kapitaalslasten hiervan uit de rioolheffing. Dat is de belangrijkste

reden van een stijging van de rioolheffing in die gemeenten, waarbij de riolering aan het einde van de levensduur is gekomen en stap-voor-stap wordt vervangen.

In de gemeentelijke belastingverordening kunnen verschillende varianten voor de rioolheffing worden uitgewerkt. Gemeenten kunnen er voor kiezen om alleen gebruikers of eigenaren aan te slaan voor de rioolheffing. Daarnaast kan onderscheid gemaakt worden tussen woningen en niet-woningen. Ook kan een specifieke grondslag (bv. WOZ-waarde, aansluiting) worden gekozen en kan een gedragsprikkel worden gehanteerd die het gebruik van water door consumenten (bv. m³ gebruikt drinkwater) of de hoeveelheid aangesloten (afstromend) verhard oppervlak beperkt (m²).

* **Gert Dekker** is adviseur stedelijk waterbeheer bij Ambient; **Jacco Slomp** is senior beleidsmedewerker belastingzaken VNG.

BTW-COMPENSATIEFONDS

Als een gemeente voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken goederen of diensten inkoopt, betaalt zij daarover btw. Deze btw mag een gemeente als (extra) kosten in de rioolheffing opnemen. Meestal vraagt het concern voor de gehele gemeente de btw van de Belastingdienst terug via het btw-compensatiefonds.

Het btw-compensatiefonds is in 2003 ingesteld en is een Nederlands begrotingsfonds, waaruit gemeenten en provincies worden gecompenseerd voor een belangrijk deel van de door hen betaalde omzetbelasting (btw). Gemeenten voeren veel verschillende taken uit, waarvan sommige ook door bedrijven uitgevoerd zouden kunnen worden. Het Btw-compensatiefonds is bij oprichting bedoeld om een betere afweging mogelijk te maken tussen zelf doen of uitbesteden. Gemeenten en provincies kunnen met het btw-compensatiefonds de btw terugvragen die ze hebben betaald over uitbesteed werk.

Het fonds is budgettair neutraal ingevoerd, grotendeels door een uitname uit het gemeente- en provinciefonds. Dat betekent dus dat middelen uit het gemeentefonds worden ingezet voor de btw-compensatie bij gemeenten.¹ In zekere zin is er dus sprake van een vestzak-broekzak constructie. Het beheer van het fonds ligt bij het ministerie van Financiën, de uitvoering van het fonds ligt bij de Belastingdienst.

De in de rioolheffing in rekening gebrachte btw vloeit in principe terug naar de algemene middelen van een gemeente. Als een gemeente de btw uit de rioolheffing voor de rioleringszorg wil gebruiken, komt het bedrag in een bestemmingsreserve riolering.²

KOSTENTOEREKENING

In de Gemeentewet³ is opgenomen dat een rioolheffing kan worden ingesteld ter bestrijding van de kosten van de zorgplichten. Maar om welke kosten gaat het dan? Het werkt het beste om daarvoor niet direct in bedragen te denken, maar om te kijken naar activiteiten.

In de rechtspraak wordt het ‘meer dan zijdelings’-criterium gehanteerd. Als een activiteit meer dan zijdelings met het nakomen van de zorgplichten te maken heeft, kan de kostenpost (deels) worden meegenomen.

Van veel activiteiten is het glashelder dat ze ter nakoming van de zorgplichten zijn. De aanleg van riolering bijvoorbeeld is volledig toerekenbaar. Straatvegen is een beroemd voorbeeld van een activiteit waar niet alle kosten toerekenbaar van zijn. Straatvegen heeft onmiskenbaar een positief effect op het functioneren en onderhoudskosten van de riolering. Maar straatvegen dient ook andere doelen, zoals verkeersveiligheid. De gemeente moet dan een inschatting maken van het gedeelte van de kosten

dat redelijkerwijs aan de zorgplichten kan worden toegedeeld.

De kostprijs die aan de activiteiten ter nakoming van de zorgplichten wordt toegekend, komen uit de gemeentelijke begroting. Het gaat dan niet alleen om de netto-kosten van de activiteiten. Ook een redelijke opslag voor de gemeentelijke overhead mag worden meegerekend. Er zijn veel verschillende methoden van toerekenen van overhead. Voor de rioolheffing kan worden volstaan met het volgen van de methode die in de gemeentelijke begroting wordt gebruikt. Als het conform de begrotingsregels is, dan is het ook voor de rioolheffing in orde. Dat betekent dat er in de praktijk verschillende methoden van toerekenen van overhead worden gebruikt.

De gemeente kan een heffing instellen ter bestrijding van de kosten. Het is dus niet verplicht. Na de afschaffing van het gebruikersdeel van de Onroerende Zaak Belasting (OZB) in 2006 zijn ook de laatste gemeenten overgegaan tot het instellen van een rioolheffing. Ook hoeft de gemeente niet alle kosten in rekening te brengen. Veel gemeenten kiezen voor een beetje marge voor het geval er kosten worden meegenomen die de belastingrechter niet goedkeurt. In dat geval voorkomt een marge dat de rioolheffing onverbindend wordt verklaard.

BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING EN DE RIOOLHEFFING

Het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de regels voor de begroting en jaarrekening. De belastingrechter heeft aangegeven dat de cijfers uit de begroting de basis zijn voor een kostenonderbouwing. Per 1 januari 2017 wijzigden de voorschriften van het BBV. Het toerekenen van overhead aan de verschillende producten stopt. De overhead wordt apart in de begroting opgenomen. Tegelijkertijd blijft het voor de rioolheffing mogelijk een redelijk deel van de overhead mee te nemen in de heffing. Om dat te rechtvaardigen moet de belastingparagraaf van de begroting per 1 januari 2017 een overzicht van de toegerekende overhead bevatten. Het toerekenen van overhead wordt daarmee een besluit van de gemeenteraad. Met een goede motivering van het besluit vergroot dit de transparantie voor de burgers.

RIOOLHEFFING ALS ONDERDEEL VAN DE GEMEENTEFINANCIËN

In de gemeentelijke begroting neemt de riolering een bijzondere plaats in. Geen andere taak kent zoveel investeringen die gedurende vele tientallen jaren meegaan. De planning van deze investeringen en de daarmee gepaard gaande financierings- en afschrijvingslasten kunnen grote invloed hebben op de hoogte van de rioolheffing. Een jaarlijks sterk

wisselende hoogte van de rioolheffing wordt door veel gemeenten als onwenselijk ervaren. Daarom zijn er methoden ontwikkeld om tot een stabiele tariefontwikkeling te komen.

De mogelijkheden om de lasten te egaliseren over verschillende jaren liggen in dotaties en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen. In jaren met relatief lage investeringslasten doteert de gemeente een bedrag aan een reserve of een voorziening. Die dotatie wordt als lastenpost in de dat jaar op te halen rioolheffing opgenomen. In jaren met bovengemiddelde investeringslasten onttrekt de gemeente een bedrag aan de reserve of voorziening. Die onttrekking wordt als bate meegenomen voor dat jaar en hoeft daarom niet via de rioolheffing te worden gedekt. Als de gemeente de meerjarige trendlijn goed in beeld heeft, kan op deze manier een uitgekiend systeem en een stabiele tariefontwikkeling worden bereikt.

Een speciaal punt van aandacht bij de rioolinvesteringen is de rente. Veel gemeenten kennen binnen de begroting rente toe aan de geactiveerde posten op de balans. De financieringsbehoefte wordt centraal voor de hele gemeente bepaald en de gemiddelde rente wordt verdeeld over alle bezittingen op de balans. Omdat rioolinvesteringen een groot deel van deze bezittingen zijn en vooral ook omdat ze een lange levensduur hebben, kan de rentelast behoorlijk oplopen. Vanwege de rentelast kiezen sommige gemeenten voor andere methoden dan het activeren en afschrijven van rioolinvesteringen.

De hoofdregel dat investeringen op de balans worden geactiveerd en vervolgens gedurende de levensjaar worden afgeschreven kent een uitzondering. Als een gemeente vooraf heeft gespaard voor de investering kan het spaarbedrag op de investering worden afgeboekt. Anders dan bij afschrijven vindt afboeken ineens plaats. Een gespaard bedrag mag direct van de boekwaarde van de investering worden afgetrokken. En een lager bedrag voor de investering leidt direct tot een besparing van de toegerekende rente. In de meest vergaande vorm van deze systematiek zijn de jaarlijkse spaarbedragen gelijk aan de jaarlijkse investeringen en komen de investeringen per saldo niet meer op de balans terecht.

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Reserve of voorziening, hoe zit nu ook alweer? Een reserve is vrij besteedbaar geld, waarvan het budgetrecht (natuurlijk) bij de gemeenteraad ligt. Het staat de gemeenteraad vrij om de reserve riolering te herbestemmen en aan andere zaken uit te geven. Bij voorzieningen ligt dit anders. Tegenover een voorziening staat een gemeentelijke verplichting, bijvoorbeeld groot onderhoud. De kosten van het gebruik van de investering worden nu al gemaakt maar de onderhoudsuitgaven volgen achteraf. Als de kosten jaarlijks worden toegerekend worden die kosten in de voorziening groot onderhoud geboekt. In het jaar van het groot onderhoud valt de voorziening vrij en worden de uitgaven uit de voorziening gedekt. Tenzij de verplichting wegvalt, is het voor de gemeenteraad niet mogelijk de gelden her te bestemmen. Voor de spaarbedragen uit de rioolheffing kent het BBV een speciale regeling. Die spaarbedragen moeten worden opgenomen in een vervangingsvoorziening. Hierdoor wordt zeker gesteld dat de bedragen die via de rioolheffing zijn opgehaald ook daadwerkelijk aan de riolering worden besteed en niet aan andere doelen worden uitgegeven.

Waar komen we vandaan?

Tot 2008 kende Nederland de zogenoemde rioolrechten. Een recht valt fiscaal gezien onder de retributies. Kenmerkend voor retributies is dat het een fiscale vergoeding betreft, waartegenover de betaler een concrete tegenprestatie mag verwachten. De bekendste retributies zijn de gemeentelijke leges die tot op de dag van vandaag bestaan. Tegenover de betaling van leges staat bijvoorbeeld de gemeentelijke verstrekking van een paspoort.

Bij het rioolrecht was de concrete tegenprestatie dat een perceel een aansluiting had op het gemeentelijke rioleringsstelsel en dat afvalwater kan worden afgevoerd. Door verschillende ontwikkelingen raakte dit meer naar de achtergrond. De riolering van het buitengebied werd door velen niet als een aan hen geleverde prestatie ervaren. Zeker niet als er een (forse) eigen bijdrage voor de aansluiting moest worden betaald. De riolering van het buitengebied had in de eerste plaats milieutechnische doelen. Het individuele belang van de aan te sluiten percelen stond niet voorop.

De veranderende opvatting van de omgang met hemelwater spelen verder een rol. Afkoppelen dient minder het individuele belang, het maakt een individu niet veel uit hoe hij zich van zijn overvloedige water kan ontdoen als hij het maar kwijt raakt. Ook de visie dat het beter is om hemelwater eerst op te vangen of te bergen alvorens het af te voeren maken andere investeringen noodzakelijk. Niet zozeer investeringen bij het individuele perceel, maar vooral in de publieke ruimte. Door deze veranderingen ontstond de noodzaak het rioolrecht om te vormen tot een 'echte' belasting.

Die ‘echte’ belasting werd in 2008 de rioolheffing.⁴ Een echte belasting is een verplichte betaling aan de overheid waar geen verplichte individuele tegenprestatie tegenover staat. Bij de rioolheffing geldt op dat uitgangspunt een belangrijke nuancering. De opbrengsten van de rioolheffing zijn ter bestrijding van de kosten die de gemeente maakt voor het nakomen van de gemeentelijke watertaken. De zorgplichten uit de Wet milieubeheer en Waterwet. Dat maakt de rioolheffing een bestemmingsbelasting.

De rioolheffing levert inmiddels jaarlijks circa € 1,5 miljard op en de tendens is de afgelopen periode sterk stijgend geweest. In 2002 betaalde een meerpersoonshuishouden jaarlijks gemiddeld € 111 aan (toen nog) rioolrecht. Inmiddels is dat bedrag voor 2015 gestegen naar € 189.⁵ Deels is de stijging te verklaren vanuit de verbreding van de gemeentelijke watertaken. Een andere, minstens zo belangrijke, verklaring is de toenemende vervangingsopgave waar gemeenten voor staan. Als de oorspronkelijke investering vanuit de grondexploitatie is gefinancierd, dan zorgt de eerste vervanging voor een sprong in de lasten.

Actuele ontwikkelingen

JURISPRUDENTIE

Voor de kosten die via de rioolheffing in rekening worden gebracht moet de gemeente desgevraagd een onderbouwing kunnen aanleveren. Met deze onderbouwing moet de gemeente aannemelijk maken dat de geraamde baten van de heffing de geraamde lasten voor het nakomen van de zorgplichten niet overstijgen. Over de bewijslast van de gemeente bij dergelijke procedures over de kostenonderbouwing is de laatste jaren veel te doen geweest.

Tot 2009 golden de standaard bewijsregels: ‘Wie stelt bewijst’. In een arrest uit 2009 inzake de aanslag rioolrecht van de gemeente Roosendaal oordeelt de Hoge Raad dat voor een kostenonderbouwing de standaard bewijsregels niet redelijk zijn.⁶ Als een belastingplichtige stelt dat de gemeente teveel kosten in rekening brengt, bezit de gemeente alle informatie. De Hoge Raad vond het niet langer redelijk dat in zo’n geval alle bewijs voor zijn stelling van de belastingplichtige werd geëist.

In het arrest formuleert de Hoge Raad de bewijsregels die hebben te gelden voor het geval een belastingplichtige van mening is dat hem teveel kosten in rekening worden gebracht. In zo’n geval is eerst de gemeente aan zet. De gemeente moet de informatie aanleveren, waardoor de belastingplichtige kan controleren welke kosten in rekening worden gebracht. Aan de hand van die informatie kan de belastingplichtige zijn stelling nader onderbouwen.

Als de belastingplichtige stelt dat er ten onrechte bepaalde kosten worden verhaald of dat sommige posten voor een te hoog bedrag in de heffing zitten, dan is het aan de gemeente dit te weerleggen. Op grond van de stellingen van beide partijen is het vervolgens aan de rechter om te bepalen of er kosten worden verhaald die niet in de heffing thuishoren.

Als de rechter vindt dat er kosten ten onrechte in de heffing zijn meegenomen, dan worden die uit de onderbouwing geschrapt. De gevolgen daarvan zijn afhankelijk van de mate waarin kosten worden geschrapt. Is de heffing na het schrappen van de kosten nog steeds niet meer dan kostendekkend dan zijn er geen gevolgen voor de belastingaanslag. Is er een dekking boven de 100% maar minder dan 110%? Dan verlaagt de rechter de aanslag proportioneel met de mate van overdekking. Het bedrag wordt verminderd met bijvoorbeeld 110/105 deel. Is de dekking na correctie meer dan 110% dan schrapt de rechter de hele belastingaanslag omdat wordt aangenomen dat de gemeente beter had moeten weten.

Bovenstaande bewijsregels hebben gemeenten de afgelopen jaren veel problemen opgeleverd. De lagere rechters legden het arrest van de Hoge Raad namelijk zo uit dat de gemeente moest bewijzen dat de kosten juist zijn. Gemeenten hebben echter binnen de begroting veel vrijheid bij het toerekenen van de integrale kosten aan een activiteit. De toedeling van de beroemde overhead. De gemeente Nijmegen stelde dat begrotingscijfers niet nog een keer door de belastingrechter zouden moeten worden getoetst. Daar zijn andere instanties voor.

Gerechtshof Arnhem was dat met Nijmegen eens maar de Hoge Raad niet.⁷ Als iemand zegt dat een

gemeentelijke begroting niet klopt, dan moet de belastingrechter controleren of de begrotingsregels zijn nageleefd. Die visie leidde tot ingewikkelde procedures, waarin het aan de gemeente was om te bewijzen dat ze niet iets verkeerd hadden gedaan.

In april 2014 kwam de Hoge Raad met nadere regels voor de bewijsvoering.⁸ De bewijsregels werden door de lagere rechters te streng uitgelegd. Als een gemeente cijfers uit begroting overlegt dan worden die geaccepteerd. Dat is alleen anders als met argumenten gestaafd wordt dat er onjuistheden in de cijfers zitten. Deze nieuwe uitleg zorgt er voor dat de rust op het terrein van de kostenonderbouwing van de heffing weer enigszins is teruggekeerd. Gemeenten kunnen voor de onderbouwing van de heffing vertrouwen op de cijfers uit de gemeentelijke begroting.

OMGEVINGSWET

Bij de parlementaire behandeling in de Tweede Kamer van de ontwerp Omgevingswet zijn een amendement en een motie aangenomen die raken aan de rioolheffing en in die zin dus consequenties zouden kunnen hebben voor de toekomstige uitvoeringspraktijk.

Het amendement-Veldman⁹ beoogt dat via een uitvoeringsbesluit onder de Omgevingswet (AMvB) regels kunnen worden gesteld over de hoogte, bandbreedte en berekeningswijze van legestarieven en heffingen, waaronder de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De vraag is of en op welke wijze invulling wordt gegeven aan het amendement bij de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten. Dat zal de komende maanden duidelijk worden.

Ook is er een motie¹⁰ aangenomen die constateert dat het maken van onderscheid tussen kopers en huurders voor algemene publieke voorzieningen, zoals het riool, vanuit het beginsel “de vervuiler betaalt” niet wenselijk is. De motie roept het kabinet dan ook op om de gemeentewet aan te passen en de rioolheffing te wijzigen in een vorm van ingezetenenheffing. Uit de toelichting bij het amendement, de toelichting van de motie en ook uit de handelingen van de plenaire behandeling in de Tweede Kamer wordt duidelijk dat het de bedoeling van Veldman is om de rioolheffing een ingezetenenheffing te maken.

De VNG heeft kritisch gereageerd op wat zij noemt een forse inperking van de gemeentelijke autonomie:¹¹

■ De vervuiler betaalt (niet). De inhoudelijke redenering bij de motie is dat de vervuiler moet betalen. Bij riolering is dit echter niet eenduidig. Riolering is zowel gericht op het inzamelen en transporteren van afvalwater als ook hemelwater en in mindere mate grondwater. De hoeveelheid hemelwater is hierbij verreweg het grootste. Als het regent stroomt het water van het verharde oppervlak, zoals de daken, in de riolering. En het zijn juist de eigenaren van de percelen die verantwoordelijk zijn voor de hoeveelheid verhard oppervlak dat is aangesloten op de riolering.

■ Minder schouders dragen dezelfde lasten: Het beperken van de heffing tot ingezetenen leidt volgens de VNG tot een forse beperking van het aantal in de heffing te betrekken percelen. Kantoren, bedrijven en andere percelen waar geen mensen wonen betalen niet meer mee. De kosten van de riolering worden echter niet minder. Als ingezetenen de hele rekening moeten betalen, dan gaat deze fors omhoog. In meer dan 60% van alle gemeenten leidt dat tot forse lastenverschuivingen: gemiddeld zo’n € 200 per huishouden met uitschieters naar boven. De verwachting dat de eigenaren (verhuurders) ter compensatie de huur zullen verlagen, is niet onderbouwd en zeer onzeker.

■ Inkomenspolitiek: Bij de parlementaire behandeling van het amendement en de motie bleek dat het beeld bestaat bij een aantal Kamerleden dat gemeenten in strijd met de Gemeentewet handelen. Gemeenten zouden het verbod om inkomenspolitiek te bedrijven negeren, met name in die gevallen dat als grondslag voor de rioolheffing de WOZ-waarde wordt toegepast. De waarde van een woning, zo stelt de VNG, is echter iets anders dan het totale vermogen of inkomen van iemand. De wetgever en de belastingrechter hebben toepassing van de WOZ-waarde bij de rioolheffing expliciet in orde bevonden. Gemeenten houden zich dus keurig aan de wettelijke grenzen.

BEPRIJZEN AFVOER REGENWATER?

In reactie op het OESO-rapport “Water Governance in the Netherlands Fit for the Future?” heeft de

minister aangegeven met de Bestuursakkoord Water (BAW) partners een discussie te willen voeren over de financiering van het waterbeheer in Nederland op de lange termijn. In dat kader is het onderzoek naar de feitelijke situatie uitgevoerd, zoals dat in het artikel “De prijs van het Nederlandse Waterbeheer” in dit blad is omschreven.¹²

Bij de aanbidding van de rapportage aan de Tweede Kamer constateerde de minister van I&M in een brief¹³ dat een fors aandeel van de riolering- en zuiveringskosten samenhangt met het aandeel regenwater dat via de riolering wordt afgevoerd en in de zuiveringen wordt verwerkt.

Vanaf dit najaar tot medio 2017 zal een onderzoek en een proces van politiek-bestuurlijke consultatie plaatsvinden naar mogelijke optimalisaties van de financiering van het waterbeheer in Nederland. Een van de onderzoeksvragen hierbij is:

“Welke (financiële) instrumenten in de toekomst, waar nuttig en nodig, effectief bij kunnen dragen aan het vasthouden van en voorkomen van het afvoeren van relatief schoon hemelwater naar de zuivering, zodat de maatschappelijke kosten op de lange termijn naar beneden kunnen”.

Bij de nadere uitwerking van het onderzoek is gelukkig een bredere scope gekozen dan alleen het perspectief van de zuivering. In het stedelijk waterbeheer is de samenhang tussen de afvalwaterketen (riool en zuivering), het watersysteem en de inrichting van de buiten ruimte groot. De sturing op regenwaterstromen tussen riolering, de buitenruimte, de zuivering en het watersysteem is in de praktijk complex. Gemeenten en waterschappen werken vanuit de eigen zorgplichten samen aan het optimaal functioneren van het stedelijk watersysteem. Sub optimalisaties liggen hierbij altijd op de loer. Het reduceren van de hydraulische belasting van de zuivering door het afkoppelen van regenwater van de riolering kan weliswaar op lange termijn een besparing opleveren in het beheer van de zuivering, maar kan ook aanzienlijke kosten met zich meebrengen, zeker in bestaande bebouwd gebied.¹⁴

werken gemeenten en waterschappen elke dag aan. De gemeentelijke watertaken spelen hierbij een belangrijke rol. Met de rioolheffing hebben gemeenten een instrument in handen om belasting te heffen en de taken mee uit te voeren. Gemeenten hebben hierin een zekere beleidsvrijheid (o.a. heffingsgrondslag, kostentoerekening). In de praktijk wordt regelmatig bezwaar gemaakt door belastingplichtigen tegen de rioolheffing.

Financiële instrumenten of het differentiëren van de rioolheffing in bijvoorbeeld een vuilwater- en regenwatercomponent kunnen wellicht een bijdrage leveren aan een duurzaam stedelijk waterbeheer. Tegelijkertijd zal de rioolheffing eenvoudig en robuust moeten zijn om het risico op langlopende bezwaar- en beroepsprocedures zo klein mogelijk te houden.

-
- 1 Rapport Beleidsdoorlichting BTW-compensatiefonds, Ministerie van Financiën 2010
 - 2 Riolering en het Besluit Begroting en Verantwoording, Stichting RIONED en Commissie BBV 2012
 - 3 Artikel 228a
 - 4 Met de invoering van de Wet Gemeentelijke Watertaken werd de gemeentewet op dit punt aangepast.
 - 5 Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden; www.coelo.nl
 - 6 Hoge Raad van 24 april 2009, nr. 07/12961, ECLI:NL:HR:2009:BI1968, BNB 2009/159
 - 7 <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2012:BR0689>
 - 8 <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2014:777>
 - 9 Kamerstukken 2014-2015 33962, nr. 67, dd. 8 juni 2015
 - 10 Kamerstuk 2014-2015 33962, nr. 115, dd. 24 juni 2015
 - 11 <http://vng.nl/onderwerpenindex/belastingen/rioolheffing/nieuws/misverstanden-bij-motie-over-rioolheffing>
 - 12 Toekomstbestendige en duurzame financiering waterbeheer, TAUW / Twynstra Gudde 2015
 - 13 Kamerstukken 2014-2015 – 27625, nr. 340 dd.3 juli 2015 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/07/03/aanbidding-rapport-toekomstbestendige-en-duurzame-financiering-waterbeheer>
 - 14 Artikel: De kosten van afkoppelen (R. Hermans, Stichting RIONED) in dit blad

SAMENVATTEND

De uitdaging is om in het stedelijk waterbeheer de maatschappelijk doelen (volksgezondheid, droge voeten en schoon water) centraal te stellen. Daar